

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TERRESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surte cada dissapte per donar ventim i altres herbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-Pamo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Parla En Reventjoli. Escoltan i oïren

Tabacada

Si, se'n mereixen de *tabac* d'ellendrà ets anticlericals; s'ho tenen massa guanyat que'ls *atabaquem* pe'ses barbaridats que no s'aturen de fer i de dir contra Deu, contra l'Església, contra es Clero, contra tota cosa bona. ¡Que se'n duguen, idó, sa *tabacada* que'ls estableix! No res, anticlericaltxos, parau ses costelles o ses anques o es clotell o es morros, lo que més vos estimeu!

I

¡Si treu s'ofici de redentor des poble!

P'En Lerroux parlam, aquell que dia 1 de setembre de 1906 va donar an es seus es celeberrim programa de *¡Robau! ¡calau foc! ¡matau! ¡abusau de ses novicies! ¡feys de gorans! ¡cremau es registres de sa Propiedad! ¡feys fer ny a tot lo existent!*—i qu'ara, com ja es propietari i gros, ja no va de que li *robin* lo qu'ha replegat, ni de que li *cremin*, ni de que li fassen res de lo que passá orde que fessen an ets altres. Idó En Lerroux se presentá com un redentor des poble; ell havia de treure de sa miseria tots es pobres trebayadors, les havia de redimir de sa tirania des despotes burguesos, les havia d'omplir ses butxaques de pessetes. L'home no tenia trast que parar ni aont caure mort; no tenia més que deutes. Idó bé, ab uns deu anys de fer de redentor se's forrat d'una tal manera, que es nostro confrare de Manresa, *El Pla de Bagnes*, que'l coneix més que's mal temps, en diu, dia 23 del corrent, tot aixó:

«Si la bona estrella financiera que segueix an en Lerroux no l'abandona, d'aquí pocs anys. l'home qu'arrivá dotze anys enrera a Barcelona ab els talons gastats, les calses apedassades y el coll de l'americana alsat qer amagar la ausencia de camisa, será una de les majors fortunes espanyoles.

«L'ofici de redemptor d'obriers dona molt y per axó

«En Lerroux es propietar d'una torre als Josepets (Gracia-Barcelona).

«Lerroux es propietari de *El Progreso* ab imprenta propja.

«Lerroux es gerent de la «Casa del Pueblo» ab hipoteca y un sou de mil pessetes mensuals.

«En Lerroux es poseidor de dos automòvils magnífics.

«En Lerroux te participació en el negoci de les contribucions.

«En Lerroux es vispresident del Banc especulador dels terrenos de la reforma de Barcelona ab un tant per cent que pot pujar una millonada.

«En Lerroux es dels primers interessats en lo de la portada de aygues. (Marge de beneficis: 40 milions de pessetes).

«En Lerroux es soci de l'empresa explotadora de «Saturno Parc.»

«Axó en quant a Barcelona. Per lo que's referex a Madrid En Lerroux es propietari del periódic *El Radical*.

«Propietari d'un magnífic hotel en el carrer d' O' Donnell.

«Fundador d'una casa editorial que tracta d'apoderarse del mercat americá.

«Propietari y gerent d'una «Casa

del Pueblo pel istil de la de Barcelona y que s'está edificant en terrenos propietat de don Alecsandre.

«Ademés al estranger es gerent d'una empresa importadora de carns y bestia argentí. Aquest negoci produeix uns dividendos de 15 y 20 per 100.

«Es gerent de la ciudad Blanca, pare d'espectacles, fundat a Buenos Aires.

«Te una finqueta an la «Côte de Argent» y comptes corrents en els Bancs de Fransa y d'Anglaterra.

«El redemptor s'ha fet ric.

«Dels redimits, millor dit dels que volia redimir, no se sap que ni un hagi pogut comprar ni una lámina d'Interior de les de cent pessetes».

«Que vos pareix, grans bobians, grans biduins de republicanetxos caps de gri? ¿No hu trobau que será bo aqueix per durmos sa República? Per ell ja es entrada sa República, i se derrera pussa que li pica ara, es fer-la entrar per voltros! Ja hi beureu fresc si l'esperau d'ell i de tots ets altres caporals vostres!

II

No's troben pinyons per fer entrar sa república!

Aquell gatvayre d'En Melquiades Alvarez, que fent de politic i de misser de ses grans empreses comercials i explotadores des servicis públics aplega coranta o cinquanta mil pessetes cada any, ara diuen que tresca tan fort per fer esclatar sa revolució i durmos sa República; pero no troba lo que li es més essencial: diners. Com se suposa, ell no n'hi vol posar cap des seus, i fa bé, perque sería tirarlos dins un pou o dins mar. Ell lo que cerca, segons conten, banquers francesos i d'altres nacions que ab quín plata i or a rompre, a tornarlos ho quant sa República sia entrada. Pero diuen qu'aquells banquers no van d'afuixar la mosca, si N'Azcarate i En Lerroux no les donen sa firma i que aqueys no van de pop tampoc. ¿Ay sa firma? diuen ells. ¡Que la don Filat! ¿Sa firma? Un llamp d'aquells foreats!

«No vos ho die jo que prest tendrem sa República?... dins es ridicul més gros del mon.

III

¡Escoltauho grans republicanetxos!

Si, ¡escoltauho, grans paparrers, lo que passa a sa més gran de ses repúbliques! ¡Miraubo com s'hi campen es católics i es capellans, voltros que's vostro gust sería menjarlesvos frits, tan afectats com en sou de carn de capellá!

Diu la «Fulla Dominical» de Vich de diumenge passat:

«El dia 9 de Juliol va inaugurarse a Washington un monument al descubridor de l'América. Uns 50.000 católics reunits en aquella capital nortamericana desfilaren davant del president Taft y son Govern, precedintlos forces del exercit y de la marina ab el general Evans y molts oficials en uniforme de gala, figuranhi moltes carroces alegóriques y multitud de banderes pontificies, d'aquelles banderes que a França el govern sectari no pot sufrir ni tolerar. Al

vespre va celebrarse un convit de 1.500 coberts, baix de la presidencia del Cardenal Gibbons y Mr. Clark, president de la Cambra de diputats. L'endemá se celebrá una Misa solemne, ab asistencia de tots els católics y representacions del exercit y l'armada, acabantse ab la benedicció del Cardenal. Després el Cardenal Gibbons y tota la seva comitiva, ab hàbits sacerdotals, atravessaren la capital dirigintse a l'Iglesia de Sant Patrici, passant per entre mitx d'una enorme gentada que, descoberta, aplaudia y aclamava al ilustre Purpurat gloria del Catolicisme americá.»

E-hu veys, grans republicanetxos anticlericaltxos de per aquí, que no sabeu estar que no brameu contra capellans, freres i monges; e-hu veys com e-hi ha republicans que s'honren assistint a funcions religioes, i consideren honrada i favorida sa República ab misses solemnes i ab solemnes accions de gracies, celebra-des per bisbes i cardenals católics? ¿Per que no'ls heu d'imitar voltros an aqueys republicans d'ets Estats Units, que no son quatre terrolers com voltros, sino es floret d'aquella gran República?

IV

Sa república sería bona si es republicans e-hu fossen

Entenguemmos: sería bona sa república si ets elements directors fossen bons. Perque se dona es castritissim de que, si hi ha republicans de seny, decentes, gens inimics de sa Religió, llavó aqueys no arriben may a esser els elements directors; no arriben may a tenir sa confiança de sa majoria des seus correlligionaris. Aixó es lo que passa dins ses nacions llatines. A Suissa ni enjets Estats Units no succeeix aixó; allá republica no es estat may sinó d'incrédul, d'inimic de l'Iglesia, d'anticlerical. —I a la Xina sembla (Deu fassa que sia així) que ses coses prenen p'es meteix carrerany. Venen noves de que es católics gaudeixen de més llibertat d'ensá que hi proclamaren sa república. Es misioners católics de Cantón cantaren un «Te-Deum» dins una de ses seues catedrals, i hi asissti es famós Te-Yat-sen, President de sa República.

«E-hu sentiú, grans republicans anticlericaltxos de per aquí? «Preniu llum de Na Pintora», vuy dir, des President de sa República de Xina!

V

¿Com es que no'n deys res, graus búguerres?

Per voltros esgrigadoretxos parlam que en sentir a dir res que puga fer, mal a freres, monges, capellans, bisbes o Papa, sense anar a aclarir si es ver o no, tot d'una ja hu donau per ver, i en feys una crida i hi moveu escándols i més escándols. ¿Com es qu'ara que'l Papa enviá 3.000 lires (pesetes) pe'ses, families des náufrees de s'horrrosa «galerna» (temporalada) que esclatá s'altre dia en es Cantábric, que hi hagué prop de cent cinquanta morts; com es que cap des periódics que voltros escriviu, publicá tal noticia de que el Papa hagués en-

viades 3.000 pessetes per aquelles families tan dissortades? Si així com era una cosa que feya molt de favor an el Papa, li hagues fet gens de disfavor, ¡prou que hu haurieu publicat i haurieu mogut un alguer! Es que no sou més qu'uns sectaris perversos, donats en cos i ánima an En Barrufet, i inimics rabiosos de Deu i de l'Església.

VI

¿No es ver que son una gran cosa es «toros»?

Diumenge passat e-hi va haver «toros» a diferents punts d'Espanya, i dilluns es periódics donaren conte des de-nous que tengueren es «bovetjadors» o «toreros». A Madrid un bou ferí ab ses banyes de mala manera devers una xella i pe'sa cara es «diestro» «Algabeño». —A «Puerto de Santa Maria» un altre bou agafá es «bandariller» «Blanquete», aficantli una banya dins una anca, devers dotze centimetres endins. ¿Ay idó? —A «Colmenar Viejo» un altre bou etzibá banyada an es «bandariller» «Peribañez» devers sa panxa, fentli una uberta de cinc centimetres, sortintli per allá sa budellada. —A Saragossa un altre bou aplegá un «bovetjador», «Parrendo» de nom, i li obrí una cuixa ab una banyada. —A Almeria e hi hagué «toros» devers dimars, i un bou aplegá un «banderiller» «el Sordo», aficantli una banya devers sa pitera, fentli una uberta de prop de dotze centimetres, desxobrintli quatre o cinc costelles.

¿No es ver que tot aixó es molt polit i molt honrós per Espanya? ¿No es ver que tot aixó diu molt a favor de sa cultura i de sa civilisació d'ets espanyols? ¿No es ver que aixó mos posa part demunt tots es pobles civilisats? Es ben segur que a cap nació de seuvatges i de barbaros diumenge passat no hi degué haver ab divertiments tantes de desgracies de persones com hi va haver dins Espanya ab sos ditxosos «toros». ¡Quina gran cosa que sería si s'esbucaven cop en sec i ab un meteix dia totes ses «plasses de toros» que hi ha dins Espanya! i que an es qui provassen de tornarne fer, els agafás una terciàna d'aquelles tan fortes que les durás fins qu' aquelles ganes les serien espassades! Amèn que succeís així!

VII

Ssgueixen ses completes de nyic i nyac

Si, segueixen esclenxantse i escambuixantse socialistes i anarquistes demunt s'*Obrer Balear* i *El Rayo*; i vos assegur que les se tiren a ferir. Es caporal socialista Bisbal demunt s'*Obreretxo* entaferra an es confreres anarquistes Ferrá, Ordines, Alorda i Binimelis un articlot que du per titol *¡Arre! Vaja*, les diu lo que diuen a ses bisties: *Erril*. ¿No es ver que demostrea aixó una gran cultura i un esperit de tolerancia i germanat, ben socialista?

VIII

Se'n necessita molta de... «frescura»!

Dissapte s'*Obreretxo Balear*, tirantles-se de gran *Estadista*, parla des traetat que Espanya i França están a punt de firmar sobre el Marroc, aont se determina fins aont ha de dominar

Espanya i fins aont França en tot es nord d'Àfrica. I fa càrrecs grossos s'*Obrerretivo* an es Govern espanyol perquè no ha conseguit més a favor d'Espanya. Està molt lluny de dir ver es paperot socialista. Es Govern espanyol ha conseguit casi tot lo que se poria esperar, i molt més que no se creyen la major part de ses persones enteses, donada sa gran superioritat de França demunt Espanya. I aquí està es triunt del Govern espanyol: que França ab tot i essermos molt superior ab forsa, ha hagut d'afuixar molt de ses seues pretensions primeres, qu'eren no deixarmos casi res del Marroc i que tot fos per França. I aquí va esser que va aydar a França horrosament en totes aquelles pretensions de no deixar casi res per l'Espanya? Es republicans i es socialistes ab sos escrits que feyen demunt es seus periòdics i ab sos discursos que tiraven dins es seus aplecs: periòdics i discursos que es diplomàtics francesos recullien cuydadosament, i les tiraven a la cara des nostro Ministre d'Estat, dientli que una gran part de s'opinió pública espanyola (es socialistes i republicans i demés elements avansats) eren contraris a s'acció d'Espanya an el Marroc, i que per lo meteix cap necessitat tenia Espanya d'aficars'hi...

I essent així, quina impressió d'oy i de fàstic no han de fer ara aqueys remculos des socialistes, que ataquen es Govern espanyol perquè no ha conseguit més per Espanya an el Marroc? És socialistes, republicans i demés revolucionaris feren sempre fins ara sa causa de França contra Espanya, ¿i ara sortimnos ab aquestes nous? Polissons! noninguns!

IX

Se veu que les cou

Son tan escandaloses ses barayes entre s'*Obrer Balear* i *El Rayo*, que hi ha hagut un tal Cosme Salvá, socialista, de Lluchmajor, que no hu ha pogut agontar pus, i ha enviada an es paperot socialista una pretxa per que s'acabin tals barayes p'es mal que fan an es partit socialista i p'es greix que mos donen a noltros clericals. I per durlos a socialistes i anarquistes a que no's gatinyin ni se llevin pus es mel de sa cara, les diu, «Si, compañeros todos! Fijad vuestra atención en lo que lleva publicado y sigue publicando la *ramera inquisidora* (LA AURORA, que no té res de *ramera*, pero que li agrada ferm l'*Inquisició* ben duyta); mirad las columnas de esa vitora reaccionaria (¿vos arriba es nostro *ventim*? ¿no es ver?) que el pueblo de Manacor tuvo la desgracia de servirle de cuna, la cual tiene la desvergüenza de titularse LA AURORA, siendo más propio que se titulase la *asquerosa*, y vereis de que manera tan infame, valiéndose de la polémica, insulta a los socialistas y sindicalistas de Palma, siendo para ella los escritos que con motivo de dicha polémica publica *El Rayo* y *El Obrero Balear*, bombones, los cuales se los come riendo a carcajadas al ver que sus eternos enemigos se combaten entre si, y le dejan, por lo tanto, el campo abierto, para que siga su camino de atrofiadora de cerebros y propagadora del Santo Oficio.»

Aqueys remculos des socialistes contra LA AURORA mos umplen de satisfacció, perquè demostren que'ls afinam es nalet, que'ls-e tocam es gollès, que'ls-e ferim an es viu, que'ls-e posam terra a s'escudella, que'ls-e desbaratam sa potranca.

Quant es missatges d'En Barrufet no mos poren veure ni pintats, senyal de que afinam es fil de ses neules i que tenim bon tir.

X

S'Animalot Pudent negociador d'escándol i desconcordia

Si, s'*Animalot* segueix dissapte passat sa seua tasca del dimoni d'armar escándol i desconcordia dins Sineu, insultant i malfamant el digníssim Sr. Bal·le, i acabussant es contraris d'aquest per que se tornin armar dins Sineu ses barayes antigues. Es un ofici ben propi del dimoni aixó de moure escándol per fer barayar la gent, sensa altra finalitat ni mira que vendre molts de números i treure moltes de pessetes de cinc cèntimes. ¿No es ver que fa oy i gitera tot aixó? ¡Quina brutor! ¡quina infamia!

XI

An es paperot noningú «La Escoba»

A un altra banda d'aquest nombre veurán es nostros lectors sa reclamació que Mn. Alcover s'es vist obligat a dirigir an es director de tal paperot per un article infame que dissapte posá ab so titol *Escoltau llanuts* i ab sa firma de *Courtois*, un article ple de calumnies i d'infamies, que, si no's desdiu es paperot socialista lluchmajorenc, pot esser que li costin cares i que arribi a dir: oli m'hi es caygut. S'article está escrit a lo canalla, aixó es, calumniant descaradament, pero ab mil revolteries per no deixarse agafar en venir s'estrènyer. Es nota característica des canalles, sa desvergonya, sa perversitat i sa covardia.

Mn. Alcover dins es *Dictari* que publicá demunt LA AURORA de sa seua estada a París dins abril i matx d'enguany, digué que posá a un *Hostal* o *Despesa d'Estudiants Catòlics*, a—*Rue Madame, 61*.—Idó bé, com es socialistes se veu que fan flamada contra Mn. Alcover, En Revenjoli i LA AURORA p'es ventim que'n reben, com no tenen tranc ni suc de cervell per contestar, per defensarse,—desitjosos de venjarse'n d'un vent o altre, han entaferrat aquest articlot infame, calumniant de sa manera més vil aquella «Despesa d'Estudiants Catòlics», suposantla una casa escandalosa, aont es capellans e-hi van a fer ses mil brutors, com no se'n fan de més ferestes a qualsevol bordell.—I es subjecte qu'ha escrites aquest enfilay de calumnies, mentint com s'ánima de Judes, té sa desvergonya de dir que, essent ell a París, aont diu qu'estigué vint mesos, va esser moltes de vegades a sopar an aqueix «Hostal» o «Despesa», i que hi va veure totes aqueixes brutors i escándols. Confessam que may havíem vist un periòdic que mentis tan descaradament, que calumniás tan desenfreidament en materia de fets concrets i determinats. Comprendriem que digués que a París era estat a un «Hôtel» o establiment aont se fessen tals coses, sensa senyalar es carrer i sa casa. Pero anar a dir a tal carrer i a tal casa, nombre tal, una casa dependent d'un «Circol» o «Centre de Propaganda Católica», dependent de sa «Junta d'Obres de Propaganda des Catòlics de París», una casa aont e-hi ha un «Almoyner» o «Capellá», que viu an es pis principal per cuydarse de s'Oratori de s'«Establiment» i procurar es bon orde i sa moralitat dins aquella casa, aont es qui hi vaja s'ha de subjectar a s'observansa de sa lley de Deu i des Preceptes de l'Esglesia; tenir s'atreuiment d'anar a dir que tal casa es un bordell aont pot anar qualsevol a fer vida de porc, sensa que negú tracti de posarhi cap dificultat; i que, si no hi deixaven fer tals brutors, porien tancar s'establiment, perquè no hi aniria negú; tenir s'atreuiment de dir tals barbaritats i tals indecencies d'un «Centre de Propaganda Católica», d'una «Casa d'Estudiants Catòlics» ab Oratori i Almoyner o Rector que se'n cuyda,—¡francament! ¡may hauríem cregut que hi

hagués periòdics que duguessen sa seua desvergonya i es seu atreuiment fins a tal estrem, que tenguessen pit per mentir i per calumniar d'una manera tan descarada.

Per de pronte, hem cercat aquell mallorquí que es paperot socialista lluchmajorenc diu que va esser a París i estava an aquell «Hôtel» i no sabia es francès, el qual ha traduït en francès tot lo que es paperot diu de tal «Hôtel»; i hu hem enviat a París juntament ab so nombre des paperot que du s'article d'autes, i cartes, en francès com se suposa, p'es propietari de s'«Hôtel» i p'es Capellá Almoyner que se'n cuyda, escrit tot d'aquell mallorquí que *La Escoba* diu que no sap es francès, per que veuen es Propietari i s'Almoyner qu'es lo que s'atansa a dir des seu Establiment un periòdic de Mallorca. ¡Ja hu veurem com acabarà aqueixa canallada de *La Escoba*!

I passa més envant encara es paperot socialista lluchmajorenc, i dona per cert que «aquets capellans» que diu ell que «veu» «que sempre van en so coll tort» (Mn. Alcover e-hi va de resultes d'una cayguda de dalt una paret prou alta, quant tenia uns sis anys), «pues aquets meteixos quant van a París, a Marsella, a Madrit meteix los veuriau més toreros que Frascuelo»; i diu que perquè allà no'ls-e «coneixen», se'n van a «cafés cantants» i a bolcarse com es porcs dins es bassals des vici. Ara veurem si tindrà pit «La Escoba» per sostenir que Mn. Alcover, que es estat a París, a Marsella i a Madrit, haja fet may res d'aixó que suposa es paperot, mentint tan alt com es. ¿Que no es capaç de senyalar cap capellá, que no sia de sa classe de «descapellanats» (i es «descapellanats» ja's sap que tots son republicans, socialistes, anarquistes, dimonis, i d'aqueys es socialistes no'n diuen mal may); que no es capaç «La Escoba» de senyalarne cap de capellá que fassa de capellá, que's permeti a París, Marsella ni a Madrit ses llibertats que's paperot suposa, mentint com un canalla?

Llavó la pren es paperot socialista contra En Revenjoli, de qui se veu que du un ventre, una betzèrria horrible (ell sap perquè, i noltros també); i diu, mentint també tan alt com es, que En Revenjoli «comprá pel Ram» «unes trobigueres» «per regalá a n'Antonina Maria, que son dues ànimes dins un cos». May En Revenjoli ha tengut res que veure ab cap «Antonina». E-hu sap tothom, i es noningú qu'ha escrit aixó, es primer.

I pres es carrerany de ses mentides i de ses calumnies, s'hi amolla es paperot lluchmajorenc a lo animal; i diu, mentint com un canalla, que En Revenjoli «es defensor de males pècores, d'usurés, de lujuriosos», i que se dedica com qualsevol Tenorio, a fer vida de porc. ¡Aixó té s'atreuiment d'estampar aqueix paperot infame de Lluchmajor! En Revenjoli no es més qu'un «nom de guerra» per combatre ets anticlericals. Ara veurem si «La Escoba» tindrà pit per sostenir que sa persona que's firma «Revenjoli» haja fet may res d'aixó. Qui ha pogut fer tals coses es just tal persona, no aquell «nom de guerra», que no es més qu'un nom, que no es de carn i os. Ara hu veurem, idó, com se'n desfará d'aqueys trunfos «La Escoba».

¡O gran noningú de paperot! ¡o gran canalla! ¿i aont En Revenjoli ha «defensat» may cap «mala pècora» ni cap «usurer» ni cap «luxuriós»? ¿Aont ni quant ha fet may de «Tenorio» ni res de lo demés que li suposau, mentint tant alt com sou? ¡O mala ànima plena de verí, falsedat i dolentia! ¡Mentiu, gran canalla! ¡mentiu tan alt com sou en tot quant deys d'En Revenjoli.

XII

¿Vol dir son cacics pitjors qu'En Maura i qu'En Lacierva

Aixó acaba per dir «El Rayo», dissapte passat, referintse an es caporals des socialisme de Ciutat. Pinta allà ets enginys i ses males arts de que 's serveixen aqueys caporals per tondre i esplotar es bobians, es biduins, es caps vergos, es parrers que los segueixen. Diu que aqueys caporals s'han fet rol·lo de sa coa, implantant entre's socialistes un «autoritarisme» inaguantable, que no admet observacions ni representacions de negú. Diu «El Rayo» que aqueys Caporals tiranisen es peiximintu socialista com a senyors-feudals, que's creuen esser d'una rassa «superior», que no van darrera fer, des qui les segueixen, homos lliures, sino «miserables esclaus», i que's donen es to de «creys d'una opinió determinada». Resultat de tot aixó, segons «El Rayo»: que's partit socialista de Ciutat es més «reaccionari» que es meteixos «reaccionaris» (conservadors, carlistes, integristes), que «exerceix una especie de «caciquisme» que oprimeix es trebayador i no'l deixa esser homo lliure, sino instrument cego des seus «amos», que no son altres qu'aquells Caporals socialistes de Ciutat, de qui diu «El Rayo» que son més «inimics» «des poble» que es meteix Maura i es meteix Lacierva».

Ja hu crec que hu son més inimics des poble que no En Maura i En Lacierva es caporals socialistes de Ciutat! Si En Maura i En Lacierva no hu son gens gens «inimics des poble», sino tot lo contrari. Ni En Maura ni En Lacierva han tractat may d'esplotar es poble; i aqueys caporals socialistes no han feta altra cosa may més que esplotar es poble i es trebayadors, vivint de sa mor i de sa sanc que les poren xuclar, i que la troben com un sucre es grans polissardos.

XIII

¡O sa moralitat radical-republicana!

Aquesta setmana hi ha hagut un escándol gros a Barcelona. S'es destapat que certs retgadors radicals o lerrouxistes exigien 80000 pessetes a sa Societat que s'hi es formada per encarregar-se ds sa *Netedat Pública*, pagant s'Ajuntament sa cantitat de sa subasta. S'havía de firmar s'escriptura d'aixó, i un enviat d'aquells retgadors se presenta an es Gerents d'aquella Societat a dirlos que, si no li entregaven ses 80000 pessetes, aquells retgadors desbaratarien lo de firmar tal escriptura. Aquells gerents han denunciat es fet an el Sr. Bal·le de Barcelona, i es Bal·le ha passada sa denuncia an es Jutjat.

¿Que li trobau a Na Lluca? Aixó son es *republicaníssims radicalíssims* que fan creure an es bobians que, si sa República entrava, totes ses coses se posarien bé, i no hi hauria desgavells, desordes ni robatorums. ¿Que es s'Ajuntament de Barcelona des que hi comanden lerrouxistes i radicals, més qu'un niu de desgavells, desordes i robatorums? Aixó serà tot Espanya si sa República arribava a entrar. ¡Ventura que's republicans no entraran may més que a l'infèrn, si no's converteixen d'hora!

XIV

¿Será vera aquesta?

Corre sa veu que ses Juntes des centres Radicals o lerrouxistes de Madrit se son reunides en secret i han acordat treure En Lerroux de Cap des Partit Radical i disoldre tots ets organismes des Partit, fundantse en que's veu massa clar qu'En Lerroux está venut an es Governos de sa Monarquia.

ique, en lloc de malavetjar dur sa Revolució, fa tot quant potper aturar-la, enganant i emblanquinant ses forces republicanes que bramem de tenir-la. Sembla que's donaren moltes de passes per aturar tal reunió d'aquelles Juntes, pero la tengueren i deu més. Si es ver que li hagen feta aquesta

es seus an En Lerroix, serà ferest; e-hi porán llogar cadiretes. ¡I es nostros lerroixistexos qu'están esperant que D. Aleixandre els-duga sa República, la setmana qui vé; tot lo més tart, la setmana qui vé s'altra! ¡Ja hi beuran fresc! ¡Vaja, grans republicanetxos, seguiu mamantvos es dit! que es s'ofici que més vos escau

«mort!» ¡Ja l'he fet que basta! I vos que me demanau això que sou vos que m'heu respost, com he cridat, que aquell lladre me volia acorar es mere-mec? —Si que hu som! diu aquell des re-taulo. Amb això surt de s'amagatay, s'a-costen un a s'altre, i ja hu crec que's coneguren. —Pero bono! diu es des retaulo. ¿Que eres mort i has resucitat o només el feyes an es mort? —¡Bona casta de mort! va dir aquell. Es que no vax tenir altre remey d'en-deutat que'm veyia, que donarme per mort, per veure si ets acreedors tendrieu compassió de sa dona i d'ets infants i m'ho perdonarieu! —Si que tengueres bona idea, ben mirat! diu s'acreeador. —No res, diu es deutor: ara lo qu'hem de fer es partimos aqueixa dine-rada que's lladres han deixada dalt sa taula, la mitat per hom. —Ben pensat! diu s'altre: pero mirat aquells ciurons que'm devies, m'has de pagar. —Prou que les té pagaré! diu es deutor, ¡fins a doblar i maya!

rada que li havia tocada des lladres; cridá tots ets acreedors, les paga fins a doblar i maya, i encara n'hi queda-ren per viure bé i honestament ell ab sos infants i sa dona, anys i més anys. ¡¿que me'n direu? Ell varen viure fins que se moriren i qui no hu creu, que hu vaja a cercar.

JORDI DES RECÓ

DE TOTES ERBES

Un que va fer es mort per no pagar es deutes

(Acabatay)

I heu de creure i pensar i pensar i creure qu'un d'ets acreedors d'aquell... «mort», que li havia venuts ciurons i no'ls havia cobrats, com va veure que l deixaven tot sol demunt aquella taula a s mitx de l'esglesia, va dir:

—¿I tan beneyt he d'esser que m'ho he de deixar pendre tot? Me'n hi vaxx i li prendré es llenzol de sa mortaya, i al manco n'hauré qualque cosa, i es mancap des ciurons no serà tan gros.

Fet i dit, s'espitxa a l'esglesia. E-hi entra, no hi veu negú més que aquell... «mort», allargat dins sa caixa uberta demunt aquella taula, ab sos quatre ciris encesos devora s banc des Bal le.

—Si m'hi abort ara a prendre-li es llenzol, m'espòs a que qualcú entr a dir «pare-nostro», «credo» o «salve» i me trobin ab sa fusta ab ses mans. Lo millor serà amagarme derrera qualque retaulo; i, en esser tombades les dotze, llavò surt, li saup an aqueix polissó, allargat dins sa caixa, es llenzol de sa mortaya, i ¡cametes me valguen cap a sa casa!

Així hu'va fer: s'amaga derrera un retaulo, i allà está que está, esperant que's fes mitja nit per pagar es salt an aquell... polissó allargat dins caixa, que ja comensava a estar cansat de sa farsa qu'ell i sa dona havien armada per no haver de pagar es deutes; i pensava ell ab ell meteix:

—Pero bono! ¿com en sortim d'aquesta comedi? ¿Qu'he d'esperar que m'et-zibin dins es vas, i allà ses berbes de fer es mort passin a veres, a esser-ho de bon de ver mort? Perque no hi ha «espíritu-tuò»: si me deix etzibar dins es vas, tapanán sa boca ab sa lloa, ¿i qu'ha d'esser de sa meua còrpora? M'hi podriré sensa remisió. ¿Me convenen aquestes merques? Trop que no gens! Sobre tot, d'aquí a s'auba tenc temps de pensarhi de quin cap he de fer este-lles. Me sembla que, «finis», «finis», lo més avengut serà, en esser tombada sa mitja nit, donarho a ses comes, i esquitxarme a banda aont negú em conega.

Mentres es... «mort» tirava aqueys plans, allargat dins sa caixa, demunt aquella taula, a s mitx de l'esglesia, ab sos quatre ciris encesos que petet-javen seguit seguit, ¡perque sa cera era sa més xereca que tenia s'escolá, que massa havia vist que no la cobraria, en no esser d'al·lots des «mort», allà ont no n'havia mester cap, perque n'era també massa afavorit, i ets rots eren a omplirlos a tots es gavatx, que'l tenien ben gran i a prova de bomba, i sempre estaven per «enfornar», ab sa gran particularitat de que, com més bo era es concert, més fort e-hi pega-ven; i fins que s'ho havien acabat o els ho llevaven de davant, no se'n sabien deixar;—idò mentres es «mort», tirava aquells plans, «taç» demunt les dotze de la nit entren dins l'esglesia una partida de lladres que venien de pagar un salt gros a una possessió aont e-hi havia un amo que manetjava es diners a palades, i l'havien deixat et-zenet, com un jonc de fuyes. Sa fama era qu'aquell amo era tan taya-nassos i tan amic de l'ungla que casi tot quant es tenia; era robat; i aquelles males ànimes de lladres, ab so espampolarli aquella dinerada orba, se creyen haver feta una bona obra, perque deyen:

—¡Qui roba a un lladre, guanya cent dies de perdó!

Sobre tot, s'afiquen aquells polisardos dins l'esglesia per porerse repartir es diners ab tota tranquilidat ab sa claror de sa llantia del Santíssim; pero me veuen aquell... «mort», allargat dins sa caixa demunt sa taula, ab

sos quatre ciris encesos, a s mitx de l'esglesia; i a un li va venir aqueixa idea:

—Escoltau, va dir, ¿sabeu quina la m'havia pensada? Idò de que llevássem aqueix mort de dalt sa taula; e-hi posariem es diners demunt, i ab sa claror des quatre ciris les poriem triar i partirlosmos com a bons germans.

—Ben pensat! ben pensat! digueren tots.

I m'agafen quatre sa caixota ab so «mort», i la posen en terra un bossi lluny. Aboquen demnt sa taula es serrons de diners que duyen, i ja sonpar-tits a triarlos fentne caramulls, a un lloc ses «pessetes de sis sous», a un altre ses «columnaries» (de set sous i mitx), a un altre es «durets d'or», a un altre ses «dobletes de sis lliures», a un altre ses «de dotze», i a un altre ses «dobles de vint de carassa».

Fets es caramulls, vengueren ses bones, com les s'hagueren de partir! Cada un d'ells trobava qu'ell havia d'esser es preferit perque pretenia haver fet més ell tot sol que tots ets altres plegats. I ja foren partita a gatinyarse com a cans i gats.

Un n'hi havia, es més xerec i es més nial de sa guarda, que era es qui alsa-va més la veu perque volia es caramull més gros, i ets altres trobaven que'n tendria demés ab so més petit. Era un petitó, i d'ell més que decap altre se poria dir allò de «homo petit llengo llarga». De llengo vos assegur que n tenia per setze; ara fets, pocs.

I heu de creure i pensar qu'arribá a anar tan enforiat, que's treu una arma, un meremec d'un forc, fent mil amenasses. Ets altres, que'l coneixien més i sabien massa es miracles qu'era capaç de fer, llavò sí que s'en rigueren, i li varen dir:

—Vaja! amaga'l-te an aquest tros de ginavet! ¿Que l'has de fer ubert i defora. si no ets capaç d'acorarlo ni an aqueix qu'está allargat dins sa caixa? ¿Que va de massions que no l'acores an aquest mort?

—¡An aquest mort i a tots voltros! va dir aquell llengo llarga, ¡Ara me-teix se vorá!

I ja es partit cap an es... «mort» que havia sentides totes aquelles compietes i estava ab sos uys ben badats per vel·lar ¡bé es batuts a qualsevol que s'hi atracás, i fer tots es possibles per esserne escapol.

Amb això es «mort» se veu aquell llengo-llarga demunt, meremec ab ma i a punt d'acorarle-hi, i aquí l'homo pega crit, tan fort com pogué:

—¡¡¡Ajuda, tots, los difunts!!!

—¡¡¡Aquí estam tots peus junts!!! va cridar aquell des ciurons, de derrera aquell retaulo aont s'era amagat, ab s'idea d'aydar an es «mort», a retgirar es lladres.

I ¡vaja si's retgiraren aquells bandet-jats! No res; se varen creure que sortien tots es morts de dins tots es vasos, tombes i sepultures.

—¡Qui's pot salvar que's salvi crida-ren tots, i fogiren, més que depressa, com a llonzins, fentse trons des diners de demunt sa taula, per no colar la vida dins ses ungles de ses trequelades de morts que ja se veyen demunt.

I ¡de d'allà tots carrera uberta, un p'és llevant, s'altre p'és ponent, pe-gantse ab sos talons pe'ses anques!

Es «mort», com va veure que's llad-res eren fuyts, i ja no'n sentien re-mor, ¿que fa ell? s'aixeca assegut dins sa caixa; així com pot, se desfá sa mortaya, i bota de sa caixa.

Aquell de derrera es retaulo, que guaytava, treu-cap treu-maga,—com veu botar es «mort» de sa caixa, li crida:

—Uep! ¿com estam aquí? ¿que sou mort o que?

—¿Uep? diu ell. ¡Ara es hora de

«mort!» ¡ja l'he fet que basta! I vos que me demanau això que sou vos que m'heu respost, com he cridat, que aquell lladre me volia acorar es mere-mec?

—Si que hu som! diu aquell des re-taulo.

Amb això surt de s'amagatay, s'a-costen un a s'altre, i ja hu crec que's coneguren.

—Pero bono! diu es des retaulo. ¿Que eres mort i has resucitat o només el feyes an es mort?

—¡Bona casta de mort! va dir aquell. Es que no vax tenir altre remey d'en-deutat que'm veyia, que donarme per mort, per veure si ets acreedors tendrieu compassió de sa dona i d'ets infants i m'ho perdonarieu!

—Si que tengueres bona idea, ben mirat! diu s'acreeador.

—No res, diu es deutor: ara lo qu'hem de fer es partimos aqueixa dine-rada que's lladres han deixada dalt sa taula, la mitat per hom.

—Ben pensat! diu s'altre: pero mirat aquells ciurons que'm devies, m'has de pagar.

—Prou que les té pagaré! diu es deutor, ¡fins a doblar i maya!

Sobre tot, se parteixen aquells caramulls de pessetes de sis sous i «columnaries», de «durets d'or», de «dobletes de sis» i «de dotze» i «dobles de vint de carassa», la mitat per hom, com a bons germans; i llavo s'acreeador diu:

—¡Ara pague'm es ciurons!

—Bono diu s'altre. ¿I a quant los t'he de pagar?

—¡Així com tractárem! diu aquell.

—¿que no era a quinze sous sa bar-cella que'ls-e te vaxx prendre? diu es deutor.

—¡A quinze i un «menut» diu s'a-creeador.

—¡Ca, homo! diu es deutor. ¡A quin-ze només! ¡Pensehi bé! que sempre ets estat fluix de memorial!

—¡Bona casta de fluix! diu s'acreeador. ¡Lo que hi ha qu'ara me vols entrar des «menut»!

—Deixa anar es «menut», homo! diu es deutor. ¡No t'aturs ab miqueris! ¡Que no saps tu que qui ab miseris va, miseris l'encalsen?

—Tu de lo que vas diu s'altre, es de pillosquetjarme es «menut», ¡i no n'has de sortir ab la teual! Es «menut» vuy, anc que'l dimoni en pas!

Mentres tant es lladres, correguent sempre tant com porien, arribaren a perdre s'ale de tot, i s'hagueren de tirar en-terra.

Estesos un aquí s'altre allà, pantai xant a les totes, com varen haver cobrat una mica, un s'esclama:

—¿I hem d'esser tan beneys que consentiguem a perdre tota aquella doberada que hem deixada demunt aque-lla taula dins l'esglesia?

—¡Si que tindrás raó! diuen ets al-tres.

En parlen una mica, i resoién tornar-se'nhi, tan a la tapada com puguen, i qu'un d'ells s'acosti devers l'esglesia per veure si seria possible tornars'hi a ficar i salvar aquella marrota tan grossa que sa por des morts los havia feta perdre.

Així hu fan. Perteixen de d'allà cap a l'esglesia. Abans d'arribar an es po-ble n'envien un a veure com estaven ses coses devers l'esglesia; i aquell e-hi arribá just quant es deutor i s'a-creeador s'escobletjaven sobre es «menut», des ciurons. L'homo escoltá una mica de defora, i sa por li torna entrar, i hu dona a ses comes més que de-pressa! Se'n va an es companyons, i els-e diu:

—Germanets, no hi somieu pus ab aquella doberada. Tota l'esglesia es plena de morts que la s'han repartida, i ses partions se veu que han hagudes d'esser tan petites, que s'escobletgen per un «menut», ¡Les haguésseu sen-uits, fiets! Ell n'hi havia un que no pa-rava de dir:—¡Es meu «menut» vuy! ¡es «menut» que'm pertocal! I bé ha cridat, pero no hi ha pogut arribar!

Com es lladres sentiren aquell rossi-nyol, e-hu tornaren donar a ses comes abans de pus raons i de por que sa gent no'ls-e guipás i sa Justioia no'ls-e posás ses mans demunt.

Amb això es qui «havia fet es mort per no pagar es deutes», pagá es ciurons a quinze i mitx «menut», perque hu havien xapat ab s'acreeador; i se'n ana a ca-seua ab tota aquella dobe-

Se neixensa d'infants i sa Relligió

Un economista d'enomenada i lliure-pensador, Juli Wolf, catedratic d'«Eco-nomia Nacional» a l'Universitat de Breslau publicá s'altra diassa un arti-cle demunt «Neue Züriche Zeitung» (pe-riódic novell de Zürich-Suissa) relacio-nant sa freqüencia de neixements d'in-fants ab sa relligió des pares que les posen an el mon. Fa notar el Dr. Wolf que a Alemania es nombre de neixe-ments es molt més gros a ses pobla-cions industrials que casi tothom es ca-tòlic i es «Centre» (Organisació politi-ca des catòlics) e-hi té sa seua forsa; en canvi allà ont predomina la «De-mocracia social» (es socialisme), que la gent no es catòlica sino «impia», sensa relligió, es neixements son molt pocs, es allà ont neixen més pocs in-fants. De manera que allà ont reyna s'ateisme, allà ont la gent es socialis-ta, això es, sensa relligió, sa natalidat es molt baixa, sa més baixa de totes; i allà ont reyna sa fe catòlica i que la gent es relligiosa, sa natalidat es gros-sa, sa més grossa de totes. Després d'haver fet notar això el Dr. Wolf, fa un estudi comparatiu des neixements dins es «Cantons» de Suissa segons si-guen catòlics o protestants.—Es «Can-tó» de Suissa més protestant i més in-dustrial es es de Zürich. Idò bé, sa proporció des neixements es aques-ta: neixen vintiquatre infants per ca-da mil habitants que hi ha. Sols una cinquena part de sa població es catòlica.—Es Cantó de «Neuchâtel», l'any 1899 el tant per mil de neixements era es 28, i l'any 1909, el 22. Aquest «Cantó» es casi tot protestant.—An es «Cantons» catòlics de Luzerna, Appen-zell derrera i Rhin i Freiburg es tant per mil de neixement es de 36, 36 i 34 respectivament.—En canvi es «Cantó» d'Appenzell vora i Rhin, casi tot pro-tes-tant, només té es 27 per mil de na-talidat; i es «Cantó», de Basilea, també protestant, només té es 22; i es «Can-tó» de Waad, igualment protestant, es 23; pero es de Vallis, veynat, casi tot catòlic, i es de Tessino, també catòlic, tenen es 32. El «Cantó», de Zug, catò-lic, només té es 26 per mil de natali-dat; es es qui n té més poca des catò-lics.

De 1850 a 1910 sa població catòlica de Suissa ha crescut un 63,8 per cent, i sa protestant just un 48,6 per cent. Actualment sa creixensa de sa pobla-ció catòlica es un 31,3 per cent més grossa que sa de sa població protes-tant.

¿Ay idò? De manera que s'esser ca-tòlics no sols serveix per anar al cel, qu'es lo que més interessa perque ha d'esser per a sempre, mentres Deu sia Deu, sino que també serveix per fer creixer ses poblacions; i ja's sap que sa creixensa de sa població es sa prospe-ridat i sa vida de ses nacions.—A Fran-ça, des que hi domina tant s'impiedat, sa població no creix, sino que manca-ba; mancaba tant, que ets homos d'Est-at i ets economistes n'están retgirats, i fa temps que fan càlcols i estudis per veure com aturaran aqueix mancap de població que'ls assota, i com s'engi-nyarán per que s'atur de minvar i tora a creixer. Un des remeys pensats es de posar un premi an es matrimonis que tenguen tres infants, i un premi més gros p'és qui'n tenguen 4, i un al-tre de més gros p'és qui'n tenguen 5, i així successivament. Sortiria un poc saladet a sa Nació, si s'arribava a po-sar aquesta lley. No es aqueix es re-mey. Es remey eficaç seria fomentar sa relligiosidat, tornar a sa fe d'altre temps. Ets infants costen molt de pu-jar i de sofrir. Es matrimoni es una vida d'abnegació i de sacrifici; i, si no hi ha una fe ben viva, facilment se'n va a rodar s'abnegació i s'esperit de sacrifici per fer lloc a s'egoisme. Si s'egoisme embarríola es cor des jonyits an es jou des matrimoni, ¡bona nit aument de població! ¡sa natalidat va.

quart minvant i quart creixent sa «bes tialisació» de s' «humanitat»! Amb una paraula, sa Relligió Catòlica «deífica», alsa s' homo i el fa créixer en tota cosa bona; s'impiedat, es socialisme «bestialisa», capfica s' homo i el des-susta i el capxifolla, reduintlo a un esvortó que només serveix de ramutxaya per l' infern.

No, no hi ha res més bo pe' s'ànima ni pe' s'cos que sa Relligió Catòlica; res res e hi ha més xerec, més dolent, més contrari a sa felicitat i a sa dignitat de s' homo que sa irrelligió i es socialisme.

Palma, 27 de agosto de 1912.

Sr. Director del semanario LA AURORA.

Muy señor mío y amigo: con esta fecha me veo obligado á dirigir al periódico de Lluçmayor *La Escoba* la adjunta reclamación, que espero de su amabilidad insertará en el próximo número del periódico de su digna dirección, dándole por ello gracias anticipadas su afectísimo servidor, amigo y capellán q. l. b. l. m.

ANTONIO M.ª ALCOVER pro.

Palma, de 27 agosto de 1912.

Sr. Director del semanario *La Escoba*, de Lluçmayor.

Muy señor mío: en el número 7 de su periódico, plana 3.ª, columna 2.ª y 3.ª aparece un escrito con el título *Escoltan llanuts* y con la firma Courtois, que un amigo me envía para que me entere considerando dirigido contra mi persona. Es ese artículo se emiten conceptos altamente injuriosos para todo sacerdote y para todo caballero á quien se puedan referir. Pues bien, como en todo el escrito, por más que no se me nombre para nada, se dicen tales cosas, que parecen escritas adrede para aludirme a mí; y yo no tendría dignidad ni vergüenza si tolerase, sin defenderme, que se me aludiese desde las columnas de un periódico en cosas tan graves y enormes como las referidas;—siéndome completamente desconocido ese Courtois que firma el artículo, a V. Sr. Director, me dirijo, como responsable que es de cuanto su periódico publica; y amparado en el art. 14 de la Ley de Policía de Imprenta de 26 de julio de 1883, reclamo que dentro del plazo que dicha ley señala, declare V.:

1.º Que para nada ni en manera alguna se refiere tal artículo á mi persona, al decir que «aquets capellans que aquí los veig que sempre van ab so coll tort... pues aquets mateixos quant van a París, a Marsella, a Madrid me teix les veuriau més toreros que Fras-cuelo, y es lo diuen: aquí no mos coneixen y podem fé lo que fan ets altres homos; venga café cantant y vengan las que vengan que aquí todo se admite». Sí, reclamo que V. declare que con todos esas palabras no se ha querido, significar que yo haya hecho jamás nada de lo que con ellas se expresa.

2.º Que en cuanto se dice en el citado artículo no se ha querido significar que durante los veinte y seis días que permanecí en París, en los meses de abril y mayo últimos, estuviese yo alojado en ningún Hôtel que fuese centro de vida escandalosa, como el que se describe en el mentado artículo, sito en *Rue Madame* n.º 61.

3.º Que para nada ni en manera alguna se refiere ni alude á mi persona el tal artículo al decir que «Revenjoli» «es defensó de males pécoras, d'usurés, de lujuriosos y de jovenetas si son guapas y se voten entendre emb ell; diuen (es qui'l coneixen) que heu fa de primera, ni don Juan ajonoyat al pié de doña Inés». Reclamo que V. declare que nada de esto que dice dicho artículo, se refiere á mi persona en manera alguna.

Si V. Sr. Director no se digna hacer, dentro del plazo que la referida Ley señala, todas estas declaraciones tan explícitas y terminantes como se las requiero para que quede á salvo mi buen nombre de sacerdote y de caballero, para obtenerlas me veré precisado á apelar á los medios que da la ley

á los injuriados para obtener la debida reparación.

Su afectísimo seguro servidor y capellán q. l. b. l. m.

ANTONIO M.ª ALCOVER pro.

J ara escoltan

EN VERA-VEU

Balans de sa vaga de sabaters

21. Avuy acabam. «El Rayo», ha sabut dir ben clar ses faltes de táctica, es pecats contra sa justicia, contra es sentit comú, contra es bé d'ets obrers que es caporals socialistes de Ciutat han comesos durant sa vergonya vaga de sabaters: i dissapte passat, segons digué, acabá s'examen d'ella.

22. Veys ara lo que'n diu. A ses últimes reunions per donar es net de ses questions que sa Comissió havia fetes am so fi de solucionar sa «vaga», diu es paperot sindicalista-anarquista, que no hi faltaren esclips i esclips; es meteixos membres de sa Comissió no s'avenien; des gremi sortien protestes; el Sr. Bisbal cometia «abusos intolerables», «que mereixen sa censura de tots es trebayadors, fins i tot d'aquells qui miren amb indiferencia tot lo que's relaciona am «s' obrer».

23. A una de tals juntes (11 juny) parla el Sr. Bisbal, i diu que sa majoria des patrons havia admeses ses tarifas exigides, manco ses de parey de tercera classe. Molts protesten d' aixó dient qu' així no's solucionava sa «vaga». I es «company» Socias diu: hem d'arribar a s'enfront; fins aquí sa Comissió ha obrat així com ha volgut, sense demanar parer ni donar conte d'ets abusos comesos; ¿deys qu' ella está apurada y demana consey? Res, que continui fins que arribi a una solució. Ay sí? diu el Sr. Bisbal; idó ara vax a parlar am sos patrons. A's cap de dues hores torna i diu que es patrons no pagarán es parey de 3.ª més que a 9 reals i mitx. Sentit lo qual, dictamina el Sr. Bauzá («gran compañero»): «La Igualdat» no tindrà per bon company tot aquell qui trebay per manco de deu reals. I contra aixó dictamina el Sr. Bisbal («inmenso compañero»): «La Igualdat» podrá tenir per bon company tot aquell qui usant de sa llibertat que li dona sa Societat, trebai per mitx velló manco. I el Sr. Bauzá: Idó, si es així, es per demés que mos declarem am «vaga». Etz.

Es parey de 3.ª se paga per uns a 9 y mitx, per altres a 10. ¡Victoria inmensa!

24. Acabada sa vaga, un obrer de ca'n Massanet, com va veure que li pagaven es trebay de dona a 10 reals i no a 10 i mitx (es parey), digué que no hi estava conforme. El Sr. Massanet li contestá que ell tenia una llista de preus, que le hi havia entregada el Sr. Bisbal. S' obrer replica que no poria esser que el senyor Bisbal estás conforme amb aquesta rebaixa. Res, se'n va cap dret a parlar am sa Comissió, la qual digué qu' En Massanet s'era errat. Més tart, empero, feren de veure el senyor Bisbal, i aquest hagué de confessar qu' era ver qu' havia entregada aquella llista i que allá se senyalaven 10 reals per tal classe de sabaters. ¿Ah idó? Etz. etz.

¡Encara parlarán de victories! ¡Encara s'avanará es socialistes d' una vaga que los ha fet tant de mal com e socialistes i com obrers, com e partit i com e classe! ¡Més seny, socialistes més seny!

S' iniquitat Socialista

Es Parlament belga el tancaren s'altre día. D'ensá de sa seua obertura, que va esser l'ondemá de ses eleccions, dia 3 de juny, es pobres socialistes i liberals derrotats sem-

bla qu' han perdut es quest i es seny.

Perque heu de pensar i creure que no han fet altra cosa durant aquesta temporada que parlar contra allo qu' ells somien que hi hagué: corrupció i engán i compra de vots feta que's Govern va fer per agoutarse an es poder.

¡I maleits com son! ¡Vos pensau que sempre han dit aixó liberals i socialistes, desde dia 2 de juny! Ca! ¡Han girat se truyta així com veyen que convenia! No s'escoltave raons! Sa questió era es i serà fer mal an es Govern, desprestigarlo!... ¡Aixó si que's diu eferrarse a s'emblanquinat!

Perque l'ondemá de ses eleccions, es liberals deyen: sa culpa de sa de derrota la tenen es socialistes, qui han fet fogir ets elements més condrets i de seny des nostro partit i los han fet passar an es conservadors. I es socialistes deyen: sa culpa qui la té es es partit liberal, traïdor, qui devant noltros ha arrufat ses espatles. ¿Qué toca fer? digueren es liberals. Barayamos amb ells; no hi ha vel.

Passen setmanes i es liberals fan altre cantet: ¡No's possible separar mos des socialistes! Sense ells no hi ha qu'esperar pus may que puguem esser un dia govern; amb ells hem d'anar; ells mos agontarán. Per lo tant,—digueren aquí liberals i socialistes,—qui té tota sa culpa de sa derrota es es govern catòlic qui, comprant vots, ha exercida una corrupció oficial escandalosa, desvergonyida, criminal.

I fins s'altre dia, que's tancaren ses Cambres a Bélgica, liberals i socialistes acusaren es Govern d' aixó com endimoniats.

Ara bé; ¿sabeu que va esser tal corrupció desenfrenada? tals engans? tals compres de vots, que deya entre noltros també es caganius des socialisme europeu s' «Obrerexo»? Idó, ni més ni pus, va esser que es Govern havia pujat durant s'any anterior es sou de casi tots es funcionaris i empleats des misnisteris i departaments oficials. ¡I aixó es un crim, un engán, una compra de vots? ¡De socialistes del dimoni! ¿Qui es capaç de entendrevos? L'any 1911, que va esser per Bélgica una anyada dolenta, seca, que sa vida costava un uy, s'alsaren es socialistes i digueren: ¡Es personal des Ministeris ¡está mal retribuit! necessita més! ¡que venguen ses eleccions i veura es poble qui, es qui mira p' es seu be!...—Venen ses eleccions, quant ja casi tot funcionari está millorat de situació, suposant aixó un augment de contes grossissim; i es socialistes, veent que's Govern els havia trencat el devant a ells, diuen i criden: ¡Es una corrupció inieual ¡qui es capaç d'aguantarho! ¡es Govern ha comprat aqueys vots! ¡ell es es Govern catòlic!

Quina farsa! ¡quin paper que fan es socialistes sempre, més honrós! Ja es que es paper de ses injurias, de ses ses violencies no-més los escau a ells! Perque ¡es ben ver! es socialistes de Bélgica... ¡no digueu! son des meteix llenyam que es socialistes d' aquí

I naturalment, es poble es vertader poble belga, s'es rigut des liberals i des socialistes, los ha fet amples i s'es decantat a sa part des catòlics socials, triunfadors de Bélgica. Beníssim.

¡Ben hagen es dependets de Comerç de Ciutat!

Es «dependets de Comerç» de Ciutat aqueix estol grossissim de «Dependets de Comerç», han obtenguda una millora en punt a condicions de trebay. Ara acaben sa feyna a les vuyt des vespre. Están, ido, d'enhora-bona, perque es patrons ja han regonescudá,—e-hu creim així,— sa justicia de sa petició que los feyen es simpáticos obrers des Comerç. Lo que im-

porta es que no s'aprofitin es «dependets» de tal millora i d'altres que'n consequesquen, per ferne mal us, per pervertirse, per descuidar més sa delitosa vida de familia, sino per fomentarla.

Am molt de gust, com ells demanam an es compradors, per caridat i per bé de dits «dependets», que no fassen compres d' aquí en envant més tart de les set i tres cuarts.

Com administren es socialistes

Un importantíssim diari inglés «The Daily Mail» publica una carta des seu corresponsal a Nova York, qu' es una prova, de tantes com se'n poren veure, de lo qu' es s'administració socialista.

Sa ciutat de Milwoukee (Estat Unit de Wisconsin) acaba d'estar administrada per un Municipi socialista. A ses derrereres eleccions son estats derrotats es socialistes, i s'han pogut descubrir horrors des pas d'aqueys malenats de s'Ajuntament.

S'han observades més de 50.000 equivocacions an es contes; molts d' es gastos están especificats tan incompletament, qu' un no sap si foren bé o mal realitats, i, per de pronte s'han trobats pagaments fingits per valor de més de 100.000 francs.

Amb una paraula es retgadors de Milwoukee eregueren qu' era arribada s'hera beneida de sa «repartidora». «La propietat es un robo», ¿eh socialistes?

Secció local

Tenim sa bona noticia de que mos han concedides 10.409 pessetes per arreglar es camí «des Port». ¡En nom de Deu, com ne tenim dues de concessions, una per l' «obra» de la Parroquia i aquesta derrerera! Una l'altra la devem a D. Juan Valenzuela, digníssim Diputat a Cortes, que tant se destexina per Mallorca.

Segons tenim noticia prest sa substarán ses obres de sa nostra Parroquia, que n' está encartegat s' Estar. ¡Beníssim! Deu vulga que l' any qui ve, mos enviiguen més dobbers!

Es foc pareix qu' esta a l' orde del dia. Casi per tot veuen qu' han calat foc; voreres de camí, sementers... Aixó en es nostro entendre, no es lo regular. Es derrereres dies de juliol se calá o calaren foc a un tros de garri-ga de So'n Suau. Tan lletx trobaren qu' estava, que no'n perlárem; pero dissapte passat sa repeti sa funció; i avuy trobam qu' es cosa de mirarshi; s' es fet massa general aixó de calar foc; mos pareix qu' es hora de veure si se posa remey a tal abús.

Segons diuen, está envantet lo de sa concessió de sa via de ferro-carril qu' ha de passar per Artá, Cap de Pere, So'n Servera, So'n Carrió, Sant Llorens i que acaba a Manacor. A noltros mos pareix que convendria ferla passar p' es nostro «Port» o sia Porto-Cristo. Ses hermosíssimes coves des «Drach» i «d' ets Ams», que son tan visitades ara que hi van de qualsevol manera, tendrien més pressa, an es nostro entendre; i també seria una cosa bona per anar a posar es cuyro en remuy, d' estiu.

Es mal des porcs, gracias a Deu, ha mancabat prou; pero sa calor i sequedat pareix que continuen. Ses figueres algunes d' elles tiren es figons antes de madurarlos. Pareix que ses figueres segueixen el temps d'enguany, que tret de garroves, de tot es mal any.

Dimars prop passat, doná l' ànima a Deu, a l' edat de 71 any, l' Honor Gabriel Vallespir (de So'n Vaquer), després de llarga y penosa malaltia, sufrida ab paciència y resignació cristiana. Enviam es nostro condol a la seva familia, y ¡que Deu les don molts d' anys de vida per pregar per ell! ¡Al cel lo vegem! ¡Amén!

ANDREU ALCOVER.